

Indicatorbeschrijvingen Epidemiologie

d.d.2016.11.22

Indicator 1: Aantal fte onderzoekers epidemiologie werkzaam bij de GGD per 100.000 inwoners in het verzorgingsgebied	
Type indicator	Structuur (input)
Onderwerp	Capaciteit
Berekening	<u>Teller</u> : aantal fte onderzoekers epidemiologie werkzaam bij de GGD op peildatum <u>Noemer</u> : aantal inwoners in het werkgebied van de GGD op peildatum
Niveau	Data: GGD'en Presentatie: gemiddelde van alle GGD'en; een spreidingsmaat
Rationale (waarom deze indicator en niet een andere?)	Om de taken onderzoek, monitoring, signalering, rapportage en beleidsadviesing naar behoren uit te voeren, is voldoende deskundig personeel nodig. Bij een te krappe bemensing is het moeilijk om goede kwaliteit te bieden. Volgens de Wpg dienen de epidemiologisch onderzoekers geregistreerd te zijn als epidemioloog A (in het register van de Vereniging voor Epidemiologie) of epidemioloog B (door de Stichting voor opleiding tot Medisch Biologisch Wetenschappelijk Onderzoeker). Deze indicator geeft een indicatie van de mate van investering door gemeenten en GGD'en in onderzoeks- en beleidstaken bij de GGD, afgemeten aan het aantal fte epidemiologie.
Bron	Strategische Benchmark GGD'en (indicator B45).
Meetperiodiciteit van de bron	Jaarlijks
Norm (veld-, wettelijke of beleidsnorm)	Nee
Methode (inclusie/exclusie, steekproef, instrument, codes, analyse, weging, standaardisatie, correctie)	Zowel vast als tijdelijk personeel.
Beperkingen van de indicator en bron (wat zegt de indicator niet? Ruimte tussen wens en praktijk)	<ul style="list-style-type: none"> • GGD'en kunnen verschillende georganiseerd zijn. Epidemiologen kunnen werkzaam zijn op een stafafdeling, of een afdeling beleid, epidemiologie, gezondheidsbevordering of onderzoek. • De onderzoeks- en beleidstaken worden ook vaak ingevuld door onderzoekers met een andere achtergrond. Vooral nog zal echter worden aangesloten bij de indicator uit de Strategische Benchmark GGD'en om de registratielast te voorkomen. • Het kan ook voorkomen dat onderzoek wordt uitbesteed aan andere organisaties dan de GGD, of gemeenten doen zelf onderzoek. Deze fte's worden niet meegeteld.
Aandachtspunten bij trendanalyse en/of uitsplitsing	Trendbreuken kunnen ontstaan bij veranderingen in de interne organisatie van GGD'en of veranderingen in het beleid om onderzoek uit te besteden.
Overige opmerkingen	Indien de indicator ook onderzoekers met een andere achtergrond meetelt, zal de titel kunnen zijn: "Aantal fte onderzoekers werkzaam op de afdeling onderzoek en beleid van een GGD per 100.000 inwoners in het verzorgingsgebied".
Literatuur	GGD GHOR Nederland. Strategische Benchmark GGD. Definities strategische indicatoren en basisindicatoren. Uitvraag 2015. Utrecht: GGD GHOR Nederland, 2016.

Indicator 2:

Percentage GGD'en dat eens in de vier jaar een regionale volksgezondheidsrapportage uitbrengt

Type indicator	Proces
Onderwerp	Rapportage
Berekening	<i>Teller</i> : aantal GGD'en dat vier jaar of korter geleden de laatste volksgezondheidsrapportage heeft uitgebracht <i>Noemer</i> : totaal aantal GGD'en in Nederland
Definitie	Een regionale volksgezondheidsrapportage is een product dat inzicht geeft in de regionale volksgezondheid op hoofdlijnen en bevat een integrale analyse van de regionale gezondheidssituatie. Het geeft antwoord op de volgende vragen: 'Wat zijn de belangrijkste gezondheidsproblemen in de regio?', 'Wat zijn de belangrijkste oorzaken van (on-)gezondheid in de regio?', 'Wat gebeurt er nu aan beleid, preventie en zorg in de regio?' en 'Wat brengt de toekomst?'. Belangrijke stakeholders, waaronder gemeenten, dienen bij de productie betrokken te zijn geweest.
Niveau	Data: GGD'en Presentatie: één percentage voor heel Nederland
Rationale (waarom deze indicator en niet een andere?)	Volgens de Wpg verwerft elke gemeente, op epidemiologische analyse gebaseerd, inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking. Elke vier jaar verzamelt en analyseert elke gemeente, voorafgaand aan de opstelling van de nota gemeentelijke gezondheidsbeleid, op landelijk gelijkvormige wijze gegevens over gezondheidssituatie van de bevolking. Deze verzameling en analyse is over het algemeen bij de GGD belegd.
Bron	Uitvragen bij GGD'en
Meetperiodiciteit van de bron	Jaarlijks (al zal een GGD slechts om de paar jaar een rapportage uitbrengen, maar dat zal niet voor alle GGD'en in hetzelfde jaar zijn).
Norm (veld-, wettelijke of beleidsnorm)	Ja, vierjaarlijks
Methode (inclusie/exclusie, steekproef, instrument, codes, analyse, weging, standaardisatie, correctie)	<ul style="list-style-type: none"> Uitvragen bij GGD'en. Een tabellenboek of een cijferoverzicht op een website wordt niet als volksgezondheidsrapportage gezien.
Beperkingen van de indicator en bron (wat zegt de indicator niet? Ruimte tussen wens en praktijk)	-
Aandachtspunten bij trendanalyse en/of uitsplitsing	-
Overige opmerkingen	In de Toolkit regionale VTV wordt uitgebreid ingegaan op de kenmerken van een volksgezondheidsrapportage. In de praktijk kan een dergelijke rapportage variëren van een enkel rapport, meerdere factsheets tot een regionale of gemeentelijke website of een regionale VTV.
Literatuur	Volksgezondheid Toekomst Verkenning, Toolkit regionale VTV. Bilthoven: RIVM, < http://www.toolkitvtnl.nl > versie 4.10, 16 februari 2015

Indicator 3:

Percentage gemeenten waarin medewerkers van de GGD de uitkomsten van de volksgezondheidsrapportage en/of gezondheidsmonitors hebben besproken met gemeenteambtenaren

Type indicator	Proces
Onderwerp	Rapportage en beleid
Berekening	<i>Teller</i> : aantal gemeenten waarin medewerkers van de GGD de uitkomsten van de volksgezondheidsrapportage en/of gezondheidsmonitors hebben besproken met gemeenteambtenaren <i>Noemer</i> : totaal aantal gemeenten in Nederland
Niveau	Data: gemeenten Presentatie: één percentage voor heel Nederland

<i>Rationale (waarom deze indicator en niet een andere?)</i>	Een volksgezondheidsrapportage en de landelijke gezondheidsmonitors met regionale uitsplitsing worden o.a. uitgevoerd om te weten hoe het er met de volksgezondheid voorstaat en welke specifieke gezondheidsproblemen zich voordoen in de gemeente, zodat gericht beleid gevoerd kan worden. Om de vertaalslag van onderzoek naar beleid te maken, is het gewenst dat medewerkers van de GGD en de gemeenteambtenaren resultaten van de volksgezondheidsrapportage en/of de gezondheidsmonitors samen bespreken. De GGD-medewerker kan daarbij adviseren over effectieve aanpakken en kan verbindingen leggen met partijen in relevante sectoren (GGD GHOR Nederland, 2015).
<i>Bron</i>	Uitvragen bij gemeenten en/of GGD'en
<i>Meetperiodiciteit van de bron</i>	Jaarlijks (al zal een overleg over de volksgezondheidsrapportage en/of de gezondheidsmonitors mogelijk eens in de vier jaar plaatsvinden)
<i>Norm (veld-, wettelijke of beleidsnorm)</i>	Nee
<i>Methode (inclusie/exclusie, steekproef, instrument, codes, analyse, weging, standaardisatie, correctie)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvragen bij gemeenten en/of GGD'en • Er wordt teruggevraagd over een periode van 4 jaar
<i>Beperkingen van de indicator en bron (wat zegt de indicator niet? Ruimte tussen wens en praktijk)</i>	-
<i>Aandachtspunten bij trendanalyse en/of uitsplitsing</i>	-
<i>Overige opmerkingen</i>	-
<i>Literatuur</i>	RIVM Centrum Gezond Leven. Handreiking Gezonde Gemeente: wijkgezondheidsprofiel. Bilthoven: RIVM, 2016.

<i>Indicator 4:</i> <i>Percentage gemeenten van de G36-gemeenten dat wijkgezondheidsprofielen heeft opgesteld of heeft laten opstellen</i>	
<i>Type indicator</i>	Proces
<i>Onderwerp</i>	Rapportage en beleid
<i>Berekening</i>	<i>Teller:</i> aantal gemeenten van de grote gemeenten (G36) dat wijkgezondheidsprofielen heeft opgesteld of heeft laten opstellen <i>Noemer:</i> Alle G36-gemeenten
<i>Niveau</i>	Data: gemeenten Presentatie: één percentage voor heel Nederland
<i>Rationale (waarom deze indicator en niet een andere?)</i>	Een wijkgezondheidsprofiel kan helpen gezondheidsproblemen in een wijk efficiënter en doelgerichter aan te pakken (RIVM: Handreiking Gezonde Gemeente: wijkgezondheidsprofiel, 2016). Dit is vooral relevant voor grote gemeenten omdat daar de verschillen tussen wijken groot kunnen zijn. Het profiel: <ul style="list-style-type: none"> • maakt de risicogroepen duidelijk en helpt prioriteiten te stellen • laat zien wat er speelt onder bewoners • helpt om gericht interventies in te zetten, verbindingen te leggen en aandachtspunten voor nieuw beleid te formuleren
<i>Bron</i>	Uitvragen bij gemeenten (of GGD'en)
<i>Meetperiodiciteit van de bron</i>	Jaarlijks
<i>Norm (veld-, wettelijke of beleidsnorm)</i>	Nee
<i>Methode (inclusie/exclusie, steekproef, instrument, codes, analyse, weging, standaardisatie, correctie)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Omschrijving van een wijkgezondheidsprofiel: een inventarisatie van de gezondheidssituatie, wensen en behoeften en gezondheidsbeleving van inwoners binnen een gemeente op dorps-, buurt- of wijkniveau (of gemeenteniveau bij kleine gemeenten). Het profiel bevat kwantitatieve en kwalitatieve

	<p>gegevens. Vaak zijn ook met gezondheid samenhangende factoren beschreven, zoals armoede, inkomen, veiligheid en leefomgeving.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een gemeente scoort positief als ten minste voor één wijk een wijkgezondheidsprofiel is opgesteld. • De wijkgezondheidsprofielen zijn bij peiling ten hoogste vier jaar oud. • Inclusie: G36-gemeenten.
<i>Beperkingen van de indicator en bron (wat zegt de indicator niet? Ruimte tussen wens en praktijk)</i>	De indicator geeft aan in hoeverre gemeenten energie steken in het inzichtelijk maken van lokale verschillen in gezondheid en gezondheidsdeterminanten. Dat dit inzicht één op één leidt tot een betere volksgezondheid, is echter niet het geval. Het kan daartoe wel een eerste aanzet zijn.
<i>Aandachtspunten bij trendanalyse en/of uitsplitsing</i>	-
<i>Overige opmerkingen</i>	-
<i>Literatuur</i>	RIVM Centrum Gezond Leven. Handreiking Gezonde Gemeente: wijkgezondheidsprofiel. Bilthoven: RIVM, 2016.

<u>Indicator 5:</u> Percentage gemeenten dat gegevens over de gezondheidstoestand van de bevolking openbaar heeft gemaakt via een website	
<i>Type indicator</i>	Proces
<i>Onderwerp</i>	Rapportage
<i>Berekening</i>	<i>Teller:</i> aantal gemeenten dat gegevens over de gezondheidstoestand van de bevolking openbaar heeft gemaakt via een website <i>Noemer:</i> totaal aantal gemeenten in Nederland
<i>Niveau</i>	Data: gemeenten Presentatie: één percentage voor heel Nederland
<i>Rationale (waarom deze indicator en niet een andere?)</i>	Volgens de Wpg verwerft elke gemeente, op epidemiologische analyse gebaseerd, inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking. Elke vier jaar verzamelt en analyseert elke gemeente, voorafgaand aan de opstelling van de nota gemeentelijke gezondheidsbeleid, op landelijk gelijkvormige wijze gegevens over gezondheidssituatie van de bevolking. Het is gewenst dat de gemeente transparant is richting burger en gemeenteraad, en de resultaten over de gezondheidstoestand van de bevolking openbaar maakt via de website van de gemeente.
<i>Bron</i>	Gemeentelijke websites
<i>Meetperiodiciteit van de bron</i>	Jaarlijks (al zal een gemeente niet elk jaar alle informatie actualiseren).
<i>Norm (veld-, wettelijke of beleidsnorm)</i>	Ja, vierjaarlijks
<i>Methode (inclusie/exclusie, steekproef, instrument, codes, analyse, weging, standaardisatie, correctie)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvragen bij gemeenten, GGD'en of zelf de gemeentelijke websites raadplegen • Een link naar bijv. de website van de GGD, waar volksgezondheidsinformatie per gemeente wordt gepresenteerd, wordt ook positief gescoord. • Een link naar CBS-Statline of Volksgezondheidszorg.info telt niet mee als openbaarmaking door de gemeente. • Het gaat om informatie die verzameld is m.b.v. de gezondheidsmonitors en/of andere onderzoeken.
<i>Beperkingen van de indicator en bron (wat zegt de indicator niet? Ruimte tussen wens en praktijk)</i>	Deze indicator heeft waarschijnlijk geen relatie met de volksgezondheidstoestand, maar zegt sec iets over de openheid, transparantie en vindbaarheid van informatie.
<i>Aandachtspunten bij trendanalyse en/of uitsplitsing</i>	-

<i>Overige opmerkingen</i>	-
<i>Literatuur</i>	-